

Zuid-Hollands Landschap

*Wandel je
warm in de
winter*

Zandhagedisroute

Wandelen langs Langeveld
en De Blink

8 km

Welkom in de duinen van Noordwijk

Even lekker uitwaaien op het strand van Noordwijk? Combineer dat dan met dit rondje door de achterliggende duinen, waar het Zuid-Hollands Landschap twee gebieden beheert: duingebied De Blink en de oude strandvlakte Langeveld. Hier kom je ongetwijfeld damherten tegen. Ook wandel je een stukje door de Amsterdamse Waterleidingduinen, waar de uitzichten ongekend zijn.

*Beleef
de natuur
dichtbij!*

Zandhagedisroute

OP WEG

Start

Tegenover hostel Stayokay Noordwijk,
Langevelderlaan 45, 2204 BC Noordwijk.

[Bekijk in Google Maps](#)

Bereikbaarheid

OV: de startplaats is lastig met het openbaar vervoer te bereiken. Bus 57 rijdt van Leiden CS naar Noordwijkerhout, halte Brink. Hiervandaan is het 40 minuten lopen: volg het bord naar de Langevelderslag door de Dr. Poelslaan, aan het einde rechtsaf. Langevelderweg, later Langevelderlaan, helemaal uitlopen. Kijk voor de details op [9292.nl](https://www.9292.nl).

Auto: neem op de N206 de afrit Lisse/Langevelderslag en volg de borden naar de Langevelderslag (Vogelaardreef). Ga na 2,5 km bij de afslag Langevelderslag rechtdoor. Rij langs het bungalowpark en parkeer na 300 m rechts van de weg.

Zandhagedisroute

Toegang Waterleidingduinen

Deze route gaat voor een deel door terrein van de Amsterdamse Waterleidingduinen. Hiervoor is normaal een dagkaart nodig. Wandelaars die de Zandhagedisroute volgen, mogen bij uitzondering zonder toegangskaart het duingebied in. Hou je wel aan de routebeschrijving.

Horeca

Vlak bij de startplaats vind je pannenkoekenboerderij **Langs Berg en Dal**, waar niet alleen pannenkoeken op de kaart staan. Klik op de link voor de actuele openingstijden; in coronatijd kun je soms wat lekkers afhalen. Dat laatste geldt ook voor diverse snackbars aan het strand.

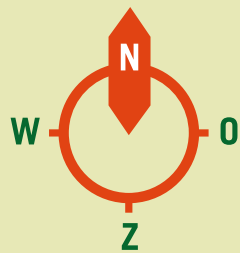
Rolstoelen

In de duinen gaat de route via zandpaden. De Langevelderslag en de Noraweg zijn wel toegankelijk voor rolstoelen en buggy's.

Honden

In sommige gebieden moeten honden aan de lijn – let op de bordjes. In de Amsterdamse Waterleidingduinen zijn honden verboden (volg het fietspad buiten het gebied om).

Bekijk de route in Google Maps

Noordzee

Amsterdamse

Waterleidingduinen

4

3

2

5

1

6

Start

0 500 m

Tik op de nummers voor informatie

Wandel vanaf de kruising bij de Stayokay richting Langevelderslag (Kapelleboslaan). Blijf het fietspad volgen. Ga 200 meter voorbij het bungalowpark rechtsaf via een onverhard pad, langs een hek met de markering van een zandhagedis.

1 Oud bollenveld

Het contrast langs de Kapelleboslaan is groot: links een brede rij duinen, rechts eindeloze bollenvelden. Vooral na 1850 werden op grote schaal duingronden afgegraven en omgezet in bollenland. Voorbij het bungalowpark gebeurde in 2015 het omgekeerde: een bollenveld werd teruggegeven aan de natuur en maakt nu deel uit van een belangrijke bufferzone tussen de overbemeste bollenakkers en de duinen.

Van bollen naar natuur

kaart

Steek aan het einde de weg over en ga door het hek. Volg de markeringen van de zandhagedis langs de duinbeek en ga na 175 meter linksaf het bos in.

2 Herten in Langeveld

Ook het gebied Langeveld is flink op de schop gegaan. Zo zijn er een beek en paddenpoelen gegraven om de natuur meer kansen te geven. En dat is gelukt: zodra de natuur uit haar winterslaap is ontwaakt, vliegt en kruipt hier van alles rond. In de zomer, als de vlinders erbij komen, is het hier een waar feest van geuren en kleuren.

Het hele jaar te zien zijn damherten. Soms liggen ze rustig te herkauwen in het bos, soms grazen ze op de weides. Spectaculair wordt het als vanaf half oktober de volwassen mannetjes vechten om de gunst van de vrouwtjes. Het oogt heftig, maar er vallen zelden slachtoffers. Na de paartijd leven de volwassen mannetjes in vrijgezelligengroepen. De hinds vormen groepjes met hun nakomelingen.

Na het eerste bosperceel volgt een open vlakte (rechts). Houd daarna bij het bankje links aan. Volg het pad tot het einde, ga links het fietspad over en dan door het klaphek (einde markering zandhagedis). Volg het hoofdpad door de Amsterdamse Waterleidingduinen. Ga aan het einde op de T-splitsing linksaf.

Zandhagedis

3 Drinkwater

De naam zegt het al: in de Amsterdamse Waterleidingduinen wordt sinds 1853 drinkwater voor Amsterdam gewonnen. Eerst gebeurde dat door het oppompen van grondwater, later bracht men rivierwater naar de duinen. Dat zakt weg in het zand en wordt zo op een natuurlijke manier gezuiverd. Vanwege de waterwinning is het gebied nooit bebouwd en krijgt de natuur voorrang. Het landschap oogt ruig, maar zit vol leven. Een bijzondere bewoner is de zandhagedis. Eind oktober gaan ze in winterslaap, waarna ze pas in maart weer te voorschijn komen. In de paartijd pronkt het mannetje met felgroene flanken, het vrouwtje is bruingrijs. Grootste kans op het spotten van een zandhagedis heb je aan de rand van droge zandplekken, dicht bij de beschutting van planten.

Volg het slingerende hoofdpad rechtdoor tot aan een gesloten hek. Ga vlak voor dit hek rechtsaf naar boven. Klim schuin links over het hoge duin of ga er rechts omheen (een pad ontbreekt). Volg aan de andere kant van het duin het uitgesleten pad. Ga aan het einde door het klaphek en loop via de parkeerplaats naar de strandopgang en de strandpaviljoens. Ga bij de keerlus verder naar de zee en op het strand linksaf *(of kies bij de keerlus voor de beschutte route achter langs de duinen: ga bij de fietswegwijzer linksaf richting Noordwijkerhout en sla na 1,5 kilometer op de Noraweg links af)*.

Uitwaaien op het strand

kaart

Strandopgang

4 Duinen

De zeereep, de duinenrij direct achter het strand, lijkt meer op een zanddijk dan op natuurlijk stuivende duinen. De hoofdtaak van de zeereep is dan ook het buitenhouden van de zee. Grassoorten als helmgras, biestarwegras en zandhaver zijn aangeplant om te voorkomen dat het zand wegwaait. Achter de zeereep liggen ‘jonge’ duinen, dat wil zeggen dat ze zijn ontstaan vanaf de middeleeuwen. Verder landinwaarts worden de duinen ouder én lager, doordat de wind de scherpe kantjes er heeft afgehaald. Tussen de verschillende duinenrijen liggen lage strandvlaktes waar vroeger de golven van de Noordzee klotsten. Langeveld is hiervan een goed voorbeeld.

kaart

Volg het strand circa 1,5 kilometer, klim dan bij strandopgang 26 naar boven (mul zand). Volg het voetpad en ga bij de ANWB-paddenstoel rechtdoor (Noraweg).

5 De Blink

Bijna alle gebieden van het Zuid-Hollands landschap zijn toegankelijk voor wandelaars, maar dat geldt niet voor De Blink. Dat heeft alles te maken met de kwetsbare vegetatie, waaronder (soms zeldzame) korstmossen. Het zand mag vrij stuiven, waardoor er een bijzondere dynamiek ontstaat met steeds wisselende omstandigheden. Op de zandige zuidhellingen, waar de temperatuur kan oplopen tot boven de 60 °C, groeien heel andere soorten dan in de vochtige valleitjes.

Ga na 850 meter bij het bos rechtdoor.

Naaldbomen houden het zand vast

6 Naaldbos

Toch nog even een stukje bos meenemen aan het einde van de route? Volg dan rechts het klimmende pad omhoog. De sfeer is meteen heel anders. De eerste naaldbomen werden hier in de jaren dertig van de vorige eeuw aangeplant om het stuivende zand vast te leggen en om stuthout voor de mijnen in Limburg te produceren. Maar door de voedselarme grond, de harde wind en de zoute omstandigheden werd het nooit echt een succes. Daarom worden de dennen nu geleidelijk vervangen door loofbomen, zodat een gemengd bos ontstaat.

Volg het fietspad rechtdoor tot aan het einde bij de Stayokay. Hopelijk heb je genoten van een heerlijke rondwandeling!

kaart

Tips voor optimaal gebruik

Deze interactieve PDF is speciaal bedoeld om er met je mobiele telefoon op uit te gaan. Met de knoppen kun je snel tussen de bezienswaardigheden en de routekaart bladeren. Voor de filmpjes, vogelgeluiden en links naar websites heb je verbinding met het internet nodig. Maar het kan ook prima zonder.

De route downloaden

Download de route thuis al naar je telefoon. Hoe?

Android: mail de PDF naar jezelf als bijlage of download via Google Drive. Op je telefoon staat vaak een app om PDF's te lezen.

iPhone: mail de PDF naar jezelf of download via iTunes. Voeg de PDF toe aan je iBooks via dit icoontje: .

De route uitprinten

Toch liever de route thuis uitprinten? Open de PDF in Acrobat Reader. Kies in het menu: Bestand > Afdrukken > Meerdere pagina's per vel > 2 op 2 > Afdrukken.

Gebruikmaken van Google Maps

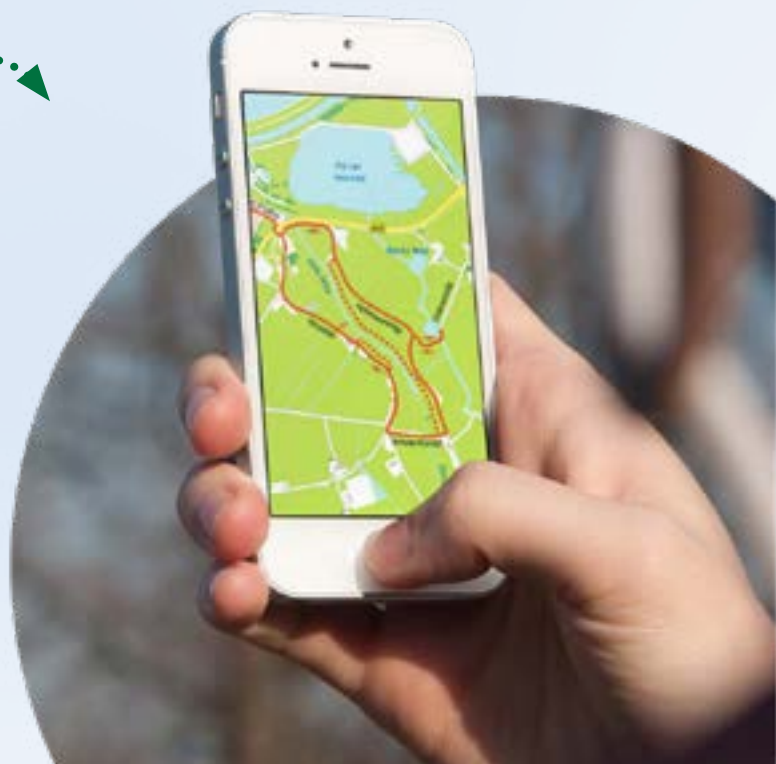
Wil je tijdens het wandelen precies weten waar je bent? Klik dan in de routekaart op de blauwe knop. Een stip in Google Maps toont je exacte locatie ten opzichte van de route. Zorg ervoor dat op je telefoon locatievoorziening aan staat.

Wandelen met GPX

Deze route is ook beschikbaar als GPX-bestand. Hiermee volg de je route via je telefoon. Je hebt dan wel een app nodig die GPX-bestanden kan openen en de locatievoorziening van je telefoon moet aan staan. **Op onze website** vind je tips en enkele aanbevolen apps voor Android en iPhone.

[Download het GPX-bestand](#)

*Op pad
met je mobiel*

Tikkie voor de natuur!

Voor mooie routes is jaarlijks veel geld nodig. Bruggetjes, hekwerk en bebording...

Wij houden het allemaal bij en zorgen ervoor dat de natuur in topconditie blijft.

Iedereen kan hier gratis van genieten, maar zonder donaties is dat niet op te brengen.

Help je mee onze routes in stand te houden?

Doe een Tikkie en steun de natuur.

*Boswachter
Maarten*

*Alvast bedankt
voor je donatie!*

Zuid-Hollands Landschap

Lekker gewandeld?

We zijn heel benieuwd wat je van de route vond en hoe het was om door onze natuurgebieden te wandelen. Reacties zijn voor ons heel waardevol voor het verbeteren en up-to-date houden van onze routes. Suggesties, opmerkingen en complimenten zijn welkom!

*Geef je mening
en help mee!*

Beoordeel deze route

*Volg het
Zuid-Hollands
Landschap!*

Zuid-Hollands Landschap